

Филиал Русе

Дипломна работа

**ТЕМА: ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОТЧИТАНЕ НА
РАЗХОДИТЕ И ПРИХОДИТЕ НА
ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА
(ПО ПРИМЕРА НА АРМЕЕЦ АД)**

Дипломант:

Име: Татяна Милчева

фак. №: 142122311117

специалност: Счетоводство и одит

ОКС: Магистър

Научен ръководител:

Русе

2015

УВОД

Застраховката осигурява икономическа защита от идентифицирани рискове, които възникват или се откриват в рамките на определен период от време. Застраховката е уникален продукт с това, че крайната стойност често е неясна до период след застрахователно покритие, докато приходите – премийните плащания от притежателите на полици - са получени преди или по време на периода на покритие.

Основната цел на застрахователния бизнес е разпределяне на рисковете. Тъй като рисковете свързани с различните полици не са перфектно корелирани, общият риск на портфейла от полици е по-малък от сбора на рискове на полиците. Затова застраховката функционира като механизъм за диверсификацията на разнообразни рискове, подобно на ролята на взаимните фондове в диверсификация на инвестиционния риск.

Всички компании, без значение в коя индустрия те извършват своята дейност, трябва да изготвят финансови отчети, съставени от отчет за доходите, отчет за финансовото състояние, отчет за паричните потоци и приложенията към отчетите. Тези сметки трябва да представят вярно и честно финансовото състояние на дружеството. Застрахователните компании не са изключение, но характерът на застраховката е достатъчно уникален, за което са разработени специални счетоводни стандарти.

За повечето индустрии периодът между продажбата на продуктите или услугите и последващото плащане от страна на потребителя и доставката от продавача е сравнително кратък. В застрахователния сектор, това не е така: една застрахователна полица може да бъде продадена с

дължимите премии и изискуеми (обикновено веднъж годишно) в продължение на десетилетия, след като договърът е влязъл в сила.

По същия начин, получените обезщетенията в резултат на притежаване на застрахователна полица могат също да отнемат десетилетия докато бъдат определени и впоследствие уредени. Така оперативните цикли и финансовите и управленски цикли на отчитане могат да бъдат много по-различни, което води неизбежно до значителни счетоводни записвания на датата на баланса, представляващи начислени застрахователни приходи и разходи.

Цел на дипломната работа е да се направи аргументирано предложение за подобряване на организацията на отчитане на застрахователите. За постигането ѝ ще се изпълнят следните задачи:

1) да се анализират особеностите на стопанските операции свързани с отчитането на приходите и разходите;

2) да се изведат някои проблемни аспекти в отчетността на разглежданите обекти на счетоводството в застрахователно дружество „Армеец” АД.

ГЛАВА 1 СТОПАНСКИТЕ ОПЕРАЦИИ В ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА, КАТО ОТЧЕТНА КАТЕГОРИЯ.

1.1 СЪЩНОСТ И ВИДОВЕ СТОПАНСКИ ОПЕРАЦИИ В ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА.

Счетоводството като наука със самостоятелен предмет и специфичен метод е организирана научна система от специални знания, а като практика е нормативно регламентирана и организирана човешка дейност. То осигурява необходимата информация за управлението на стопанските системи (Дубровина, 2000, 28) Разнообразието от форми на проявление на общественно-икономическите отношения са предпоставки за възникването и съществуването на отделни направления в счетоводството. Въз основа на същностните характеристики на предмета, метода и организацията на счетоводството и на база спецификите в конкретната форма на проявление на общественно-икономическите отношения се обособяват специфични обекти на отчитане, Счетоводството на застрахователите е важно и същевременно твърде специфично направление на счетоводството. Неговите особености са непосредствено обусловени от спецификата на застрахователната дейност като обект на отчитане. Наред със съществуващите във всяко предприятие обекти на счетоводството в дейността на застрахователите възникват и се обособяват самостоятелни, характерни само за нея отчетни обекти. Те се пораждат от особеното естество на застрахователните операции и отношения, каквито са например получаването на застрахователни премии, изплащането на застрахователни суми и обезщетения, образуването на застрахователни резерви, специфичните разчети на застрахователите и др.

Характерните стопански операции за дейността на застрахователите определят и специфичното проявление на основните функции на счетоводството - информационна, аналитична и контролна, при счетоводното им отразяване. Това определя и значението на счетоводството като основен източник на информация за управлението на дейността на застрахователите. Счетоводната система на застрахователите, по подобие на счетоводните системи в останалите финансови предприятия, осигурява информация за анализ, контрол, планиране и прогнозиране на активите, пасивите, собствения капитал, приходите и разходите (Стоянов, 2006, 15-16).

За да се изяснят основните операции, които счетоводната система трябва да отразява е необходимо разглеждането на характерните особености на дейността на застраховането.

Застраховането като икономическа категория и стопанска дейност възниква още от древността. На всеки етап от развитието на обществено-икономическите отношения съответстват конкретно развитие и организация на дейността на застрахователите. В зависимост от интереса, от необходимостта и от потребностите на субектите в застрахователното правоотношение в теорията и практиката на застраховането се срещат различни определения за него като икономическа категория, от една страна, и като стопанска дейност, от друга. Като икономическа категория то изразява специфичен вид обществено-икономически отношения, които възникват между самостоятелни и добре информирани и преследващи определени интереси субекти, а именно застраховател и застрахован. Като стопанска дейност застраховането е специфичен вид стопанска дейност, която възниква, осъществява се и се прекратява въз основа на правата и задълженията на субектите в застрахователното правоотношение, т.е. на страните по застрахователния договор (Гинзбург, 2002, 71).

Според проф. Хр. Драганов „застраховането е икономическа категория, съвкупност от форми и методи за формиране на целеви парични фондове. Тези фондове се използват за обезщетяване на възникналите вреди, получени при различните неблагоприятни явления, и за обезщетяване и оказване на помощ на граждани или на техните семейства при настъпване на определени събития в живота им” (Драганов, 1998, 10)

Същевременно той определя застраховането още и като „организирано управление и разпределение на паричен фонд от специализирано застрахователно дружество. Този фонд е съставен от застрахователни премии, изплатени от физически или юридически лица, и е предназначен за възстановяване на случайни, но закономерно причинени вреди от стихийни бедствия или злополуки на някои от участниците” (Драганов, 1998, 44).

В Кодекса за застраховането законодателят нормативно определя застраховането като дейност по осигуряване на застрахователно покритие на рисковете по силата на договор, изразяващо се в набиране и разходване на средства, предназначени за изплащане на обезщетения и други парични суми при настъпване на събития или сбъдване на условия, предвидени в договор или закон, както и в пряко свързаните с това дейности, като:

1. оценка на застрахователния риск;
2. определяне на застрахователната премия;
3. установяване на настъпило застрахователно събитие;
4. определяне размера на причинените вреди;
5. управление на собствените средства и на активите, които служат за покритие на техническите резерви на застрахователя;
6. прехвърляне на всички или на част от застрахователните рискове, покрити от застраховател, на презастраховател или на друг застраховател (пасивно презастраховане);

7. предоставяне от застрахователя на услуги по застраховка „Помощ при пътуване” по раздел II, буква „А”, т. 18 от приложение № 1 чрез наети от него лица и със собствени технически средства.

Предмет на застраховането е установяване на застрахователния риск, неговото остойностяване с цел определяне на възможностите за разпределение на този риск между застрахователя и застрахованите. Разпределението на риска се осъществява чрез организирането, управлението и разпределението от застрахователя на определен паричен фонд, създаден от платените застрахователни премии от застрахованите лица.

Обект на застраховането е застрахователният интерес, който е осъзнат и се проявява от застрахования. Следователно застрахованият е носител на застрахователния интерес в застрахователното правоотношение. Решението му е продиктувано от следните причини (Гинзбург, 2002, 19):

1. Необходимостта от прехвърляне на риска от застрахования върху застрахователя.

2. Получаването на застрахователно обезщетение или сума.

Застрахователният интерес възниква тогава, когато се докаже, че има застрахователен риск. Различен е застрахователният интерес в животозастраховането от този в имущественото застраховане. При животозастраховането интересът възниква във връзка с получаване на застрахователна сума като подпомагане на застрахования или на неговите наследници, а при имущественото застраховане интересът има само материално съдържание. Носителят му не се установява само по правото на собственост върху застрахования обект. Застрахован може да бъде и онзи, който има учредено право на владене и ползване на вещта. Например (Романова, 2005, 36):